Efteraarets Bøger.

—o—

Kvindernes Bidrag.

Barbra Ring: *Under Sejl.* 230 Sider. H. Aschehoug & Co. Kristiania 1916.

Med hver Bog, Barbra Ring skriver, vinder hun en ny og fortjent Sejr, thi hun er ikke blot en betydelig Kunstner, men hun er ogsaa en Kunstner, som arbejder med sit Stof, og ikke slipper det af Hænder, før det tilfredsstiller hende selv, og det er maaske vanskeligere endnu end at tilfredsstille hendes mange Læsere.

Hun har denne Gang valgt en Ramme for sin Fortælling, som gør Opgaven dobbelt vanskelig, idet Tragedien mellem de fire Mennesker, hun skildrer os, udspilles, et Par enkelte Optrin undtagne, paa en Lystjagts skrøbelige Planker i to Nætter og to Dage, og hvad vi erfarer, meddeles os kun gennem den ene af de fire. Der skal stor Kunst til, for alligevel at lade alle Personer fremtræde med samme Tydelighed, og det kan maaske ogsaa indvendes, at det ikke helt er lykkedes, især ikke for den mandlige Hovedpersons Vedkommende, men det kommer maaske ogsaa af, at den kvindelige Hovedperson er saa ejendommelig stærk baade i godt og ondt og saa mesterlig gennemført fra Forfatterens Side, at de andre nødvendig maa blegne ved Siden af hende.

Karna Wärns Tragedie er Tragedien om en Kvinde, som fødtes styg og uden alt Mandstække, men dog med ganske den samme Længsel efter Sol og Kærlighed, som hendes lykkelige Modpart, Cille Bent, hvis Skønhed og indtagende Kvindelighed ganske tager Solen fra hende, som ligefra sin tidlige Barndom sidder i Skyggen og fryser.

»Hvad hjælper det, at vi har faaet lige Ret med Mænd og Adgang til at bruge vor Forstand og vore Evner, saa længe de alle sammen vil have Cille Bent?« spørger hun, — og længere henne: »Jeg gav alle mine bedste Egenskaber om jeg bare kunde faa den ene af Cilles — hendes Evne til at faa alle Mennesker til at smile til hende, se paa hende, blive forelsket i hende.«

Men denne Evne mangler hun, og Livet lærer hende tidlig at indse det. »For en Synd at lade et Barn mærke, at det er stygt, styggere end andre.« Den lille Pige, som aabner Grinden for sin Far, naar hun øjner ham i lang Afstand, men kejtet skjuler sig bag Grindestolpen, for at han ikke skal se, at hendes Øjne trygler ham om et venligt Smil, et kærligt Blik, som han kun har tilovers for hendes lykkelige Halvsøster, den lille Pige har som voksen og forhærdet Kvinde meget at kræve Livet til Regnskab for. Naar hun lidt efter lidt forgiftes af Misundelse, naar Hadet til den lykkelige, men sagesløse Cille Bent efterhaanden sejrer over alle gode Følelser i hende, naar hun bruger de Vaaben, Livet har skænket hende fremfor den anden, Klogskab, Styrke, Rigdom, kun til dette ene at fratage hende den Mand, som elsker hende, og som hun ogsaa elsker, da maa man for at forstaa og delvis tilgive Karna, forestille sig den lille, stygge, ensomme Pige, som forsmægtede af Mangel paa Kærlighed.

Hele Karnas Skæbne oprulles altsaa for os i de to Dage og Nætter ombord paa den skrøbelige Jagt. I denne Sammentrængning i Tid og Rum er det især, at Forfatterens Fremstillerkunst lægger sig for Dagen. Medens Karna søvnløs kaster sig frem og tilbage paa Lejet i den snævre Kahyt, som hun deler med sin Medbejlerske, dukker Billederne fra Fortiden glimtvis frem og forsvinder, altid i Forbindelse med de Forestillinger, som driver Søvnen fra hendes Leje; og uden et Øjeblik at bryde Fortællingens Ramme, eller at lade os glemme, at vi stadig befinder os i Lystbaaden, »dette trange Helvede, hvor vi fire, som hader og elsker hverandre, er saa tæt ind paa hverandre, at ingen kan gaa op eller ned uden at komme en anden nær,« lader Barbra Ring os gennemleve hele Karnas triste Udvikling til den Dag, hvor hun vender sejrrig tilbage fra Sejladsen med *Manden ombord,* den Mand, hvis sidste Rest af Vilje hun har knækket.

»Enhver Hustru vil gi mig Ret.«

Barbra Ring staar med denne Bog i forreste Række af Nordens Forfattere. *e—e.*

Eline Begtrup: Dyresjælen. 149 Sider. Hagerups Forlag.

Det er ikke ret mange Aar siden, at en ældre Slægtning af Anmelderen for Alvor blev vred ved at høre Tale om Dyrenes Sjæl. »Et Dyr har ingen Sjæl,« paastod han, og Paastanden stod vel nok i Forbindelse med en dyb religiøs Følelse, der til Ordet Sjæl uvilkaarlig knyttede Forestillingen om noget udødeligt. — Det er nu sikkert urigtigt at benægte Tilværelsen af en Sjæl hos Dyrene, — man behøver jo derfor ikke at knytte nogen Udødelighed til den; — men alle de Fænomener, som vi ser af vilkaarlige Handlinger, af Udvælgen, af Fornuftsslutninger, af Hukommelse, af Følelsesytringer o. s. v. hos Dyrene, ligefra Protozoernes Søgen efter Lyset til Hundens Sorg over sin Herres Død er Udslag af en tilstedeværende Opfattelsesevne i Dyreriget, som berettiger os til at tale om en Dyresjæl. Ja, vi gaar endog saa vidt som til at paastaa, at noget lignende gælder for Planteriget.

Hvis nogen skulde tvivle om dette Faktum, vil nærværende lille Bog hurtig bringe Læseren paa andre Tanker. Man fornemmer ved den, — til hvilken iøvrigt skal slutte sig en følgende i en nær Fremtid, — den gennem alt levende Væv gaaende Nervesubstans, der overalt, selv paa de mest primitive Udviklingstrin i Dyreriget, fremtræder som en Del af Dyresjælen, og Forf. har med stor Belæsthed, Kendskab og Dygtighed fremdraget utallige interessante og belærende Exempler — som enhver iøvrigt vil kunne forøge fra sin egen Erfaringskreds — paa Dyrs Opfattelse, Eftertanke, Hukommelse og Følelse, — Foreteelser, som umuligt lader sig forklare alene ved den gamle Lære om Instinktet som udelukkende ledende Princip hos Dyrene. Ogsaa Mennesket har Instinkt, men Sagen er vel nok den, at jo højere man kommer op i Dyreriget, des mere træder de højere og mere differentierede Evner i Forgrunden, saa Instinktets Betydning forringes; derfor træder dette ikke saa stærkt frem hos Mennesket.

Der er en Del gode, oplysende Billeder spredt rundt i Bogen, og denne vil utvivlsomt vække Tanker og Følelser for den Dyreverden, som deler vor Jord med os, og som vi næppe behøver at skamme os over som Medskabninger. — *F* —

Karin Michaëlis: *Krigens Ofre.* 160 Sider. V. Pios Boghandel. København 1916.

Karin Michaëlis har altid været en saare omstridt Forfatter herhjemme. Hendes Begavelse har været saa egenartet, den har spændt over saa forskellige Strenge ligefra den gan-